

ДЕКЛАРАЦІЯ МИРУ І ПРИПИНЕННЯ ВІЙН

Преамбула

Беручи до уваги цілі та принципи Статуту Організації Об'єднаних Націй та інших міжнародних документів, у тому числі Загальної декларації прав людини,

Визнаючи, що все людство користується правом людської гідності й рівними та невід'ємними правами й що ці права є необхідними догматами збереження свободи, справедливості та миру в усьому світі,

Прагнучи підтримувати міжнародний мир і безпеку та будучи сповнені рішучості передати наступним поколінням безцінну спадщину світу, вільного від війн,

Забезпечуючи визнання принципів і встановлення методів заборони використання сили, крім обмежень, передбачених міжнародним правом,

Підтверджуючи віру в основні права людини, гідність та цінність людської особистості, рівноправність чоловіків і жінок, сприяння соціальному прогресу та поліпшення умов життя людей нинішнього й майбутніх поколінь, а також необхідність сприяння мирному співіснуванню світових релігій, вірувань та етнічних груп,

Визнаючи, що принцип рівноправності та самовизначення народів є вагомим вкладом у сучасне міжнародне право та що його ефективне застосування має першочергове значення,

Беручи до уваги загальне прагнення світових релігій до мирного співіснування, терпимості та взаємної поваги, а також спільного духу, що пронизує всі релігійні тексти й священні писання,

Беручи до уваги суверенну рівність держав і

Будучи переконані у тому, що судові й інші засоби вирішення міжнародних спорів можуть замінити верховенство війни принципом верховенства права,

Закликаємо держави

створити умови, за яких справедливість та повага до зобов'язань, які впливають з міжнародного права, можуть бути забезпечені, і,

враховуючи спільний дух, що пронизує всі релігійні тексти та священні писання, а також норми міжнародного права, у тому числі гарантовані основні права й свободи, узяти на себе зобов'язання здійснювати переслідування та ініціювати санкції за прояви серйозних і систематичних актів насильства, які здійснені в ім'я релігії,

домогтися поступового роззброєння як зброї масового ураження, так і зброї, що здатна викликати надмірні та невиправдані страждання, а також тієї зброї, яка несумісна з нормами міжнародного гуманітарного права.

Сторони цієї Декларації мають докласти всіх зусиль з метою її прийняття і дотримання усіма державами.

Стаття 1 - Заборона застосування сили або погрози силою

1. Держави повинні урочисто підтвердити, що вони утримуватимуться від застосування сили за будь-яких обставин, за винятком випадків, дозволених міжнародним правом, а також засуджуватимуть агресію як міжнародний злочин.
2. Держави повинні утримуватися у своїх міжнародних відносинах від погрози силою або її застосування проти територіальної цілісності чи політичної незалежності будь-якої держави та інших дій, що несумісні із цілями Статуту Організації Об'єднаних Націй або міжнародного права в цілому.

3. Держави повинні забороняти будь-які акти насильства або погрози насильством, незалежно від їх мотивів та цілей, що реалізуються з метою просування індивідуальних чи колективних злочинних намірів.

4. Держави повинні утримуватися від втручання у внутрішні конфлікти інших держав.

Стаття 2 - Військовий потенціал

1. Держави повинні співпрацювати з метою поступового скорочення світового виробництва зброї.

2. Держави не повинні виробляти, допомагати, заохочувати чи спонукати до виробництва зброї масового ураження, зокрема хімічної, біологічної та ядерної зброї, зброї, що має невибірккову дію та спричиняє невинуваті чи надмірні страждання, або зброї, яка є несумісною з нормами міжнародного гуманітарного права.

3. Держави повинні вживати заходів для забезпечення того, щоб існуюча зброя масового ураження, зброя, що має невибірккову дію та здатна спричинити невинуваті чи надмірні страждання, а також зброя, несумісна з нормами міжнародного гуманітарного права, була поступово демонтована або знищена. Держави повинні співпрацювати в галузі роззброєння та скорочення запасів зброї, у найкращому випадку – під міжнародним наглядом. Виробничі потужності для виготовлення зброї, що виведена з експлуатації, слід переорієнтувати на досягнення цілей, що є корисними для всього людства.

4. Держави повинні прагнути до скорочення надмірних регулярних армій і військових баз.

5. Держави повинні співпрацювати для поступового зниження обсягів торгівлі зброєю та намагатися зменшити обіг стрілецької зброї недержавними суб'єктами.

Стаття 3 - Дружні відносини й заборона актів агресії

1. Згідно з положеннями резолюції Генеральної Асамблеї ООН 2625 (XXV) держави повинні розвивати дружні відносини, засновані на повазі принципу рівноправності та самовизначення народів, а також вживати відповідних заходів для зміцнення загального миру.

2. Держави зобов'язані утримуватися від будь-яких насильницьких дій, що позбавляють народи їх права на самовизначення.

3. Держави повинні засуджувати незаконну окупацію території, що є наслідком погрози силою або її застосування в цілях, що суперечать міжнародному праву.

4. Держави повинні гарантувати дотримання відповідальності, у тому числі шляхом розслідування передбачуваних порушень міжнародного права, зокрема, серйозних порушень Женевських конвенцій та Додаткових протоколів до них, а також повинні вживати заходів для того, щоб держави, фізичні та юридичні особи не порушували норми міжнародного права.

5. Держави повинні засуджувати та криміналізувати у національному законодавстві планування, підготовку, ініціювання або виконання особою, яка за посадою має можливість здійснювати контроль чи скеровувати політичні або військові дії держави, актів агресії, що в силу свого характеру, серйозності й масштабів є грубими порушеннями міжнародного права, а тому складають злочини агресії.

6. Держави повинні утримуватися від передачі своїх територій у розпорядження інших суб'єктів – держави чи інших суб'єктів – з метою участі у військових діях проти третьої держави.

7. Держави повинні пам'ятати про принцип суверенної рівності та надавати консультації усім іншим державам на основі взаємної поваги з питань, що належать до їх компетенції, з метою врегулювання й попередження конфліктів, які можуть виникнути. Це положення слід застосовувати без шкоди для прав людини та людської гідності.

Стаття 4 - Державні кордони

1. Відповідно до положень резолюції Генеральної Асамблеї ООН 2625 (XXV) кожна держава зобов'язана утримуватися у своїх міжнародних відносинах від військової, політичної, економічної чи будь-якої іншої форми примусу, що спрямований проти територіальної цілісності або політичної незалежності будь-якої держави чи будь-яким іншим чином несумісний із цілями Організації Об'єднаних Націй. Це не стосується тих випадків, коли такі форми примусу можуть бути застосовані на законній підставі, зокрема, щоб спонукати держави припинити міжнародно-протиправні дії або коли існують відповідні санкції Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй.

2. Кожна держава зобов'язана утримуватися від погроз силою або її застосування з метою порушення існуючих міжнародних кордонів іншої держави чи як засобу для вирішення міжнародних спорів, у тому числі територіальних і прикордонних, у спосіб, що є несумісним з нормами міжнародного права.

3. Кожна держава зобов'язана утримуватися від будь-яких актів підбурювання, планування, підготовки, ініціювання або вчинення акту агресії з боку держави,

групи держав, міждержавних організацій, військових груп чи будь-якого іншого іноземного або зовнішнього формування проти суверенітету, політичної незалежності та територіальної цілісності будь-якої держави.

Стаття 5 - Самовизначення

1. Кожна держава зобов'язана утримуватися від погрози силою чи її застосування проти територіальної цілісності або політичної незалежності будь-якої держави, в тому числі, коли такі дії можуть призвести до розчленування будь-якої держави або прискорити відокремлення чи анексію будь-якої територіальної одиниці цієї держави.

2. Дотримуючись права на самовизначення народів, держави не повинні брати участі у будь-якому впливі, метою якого є поділ чи відокремлення іншої держави, що є несумісним із нормами міжнародного права.

3. Усі держави зобов'язані утримуватися від передчасного визнання території, що мала на меті відокремитися від іншої держави, до тих пір, поки остання не матиме усі необхідні умови та законну силу для її визнання у якості держави.

4. Враховуючи положення цієї статті, держави повинні заохочувати визнані національні держави, що були довгий час розділені в силу певних зовнішніх або історичних чинників, до переговорів з метою участі у співпраці та діалозі. Держави повинні забезпечувати, щоб відокремленим народам було забезпечено їх право на самовизначення, зокрема, шляхом вжиття заходів, що можуть призвести до формування єдиного уряду.

5. Повинна бути осудженою будь-яка політична система, влада в якій здійснюється безстроково одноосібно або режимом, що забороняє право на самовизначення.

Стаття 6 - Врегулювання спорів

1. Держави мають вирішувати міжнародні спори виключно мирними засобами, зокрема, звертаючись до Міжнародного суду ООН, інших судових органів, регіональних судових формувань або за допомогою арбітражу, медіації, примирення чи інших альтернативних засобів вирішення спорів, і в такий спосіб, що сприятиме збереженню міжнародного миру та безпеки. Держави повинні добросовісно виконувати будь-яке рішення міжнародної судової установи.
2. Усі держави закликаються без застережень прийняти обов'язкову юрисдикцію Міжнародного суду ООН (згідно з пунктом 2 статті 36 Статуту Суду) як засіб забезпечення того, щоб спори вирішувалися мирним шляхом і відповідно до міжнародного права.

Стаття 7 - Право на самооборону

1. Ніщо в цій Декларації не повинно бути витлумачено таким чином, щоб завдати шкоди невід'ємному праву на індивідуальну або колективну самооборону, до тих пір, поки Рада Безпеки не почне вживати заходів щодо підтримання міжнародного миру та безпеки.
2. Про заходи, які вживаються державами для реалізації свого права на самооборону, слід негайно повідомити Раду Безпеки. Вони жодним чином не повинні впливати на повноваження та відповідальність Ради Безпеки, згідно з положеннями Статуту Організації Об'єднаних Націй, щодо вжиття в будь-який час дій, які вона вважатиме за необхідні для підтримання або відновлення міжнародного миру та безпеки.

Стаття 8 - Свобода релігії

1. Держави повинні об'єднатися для зміцнення міжнародних зусиль з налагодження глобального діалогу з метою заохочення культури всезагальної терпимості та миру, заснованого на повазі до прав людини й різноманіття релігій і вірувань.
2. Держави повинні активізувати свою участь у системах, спрямованих на забезпечення дотримання й захисту основних прав та свобод людини, ліквідації дискримінації на основі релігії або переконань, а також повинні утримуватися і забороняти використання релігії урядами, групами або певними особами для того, щоб виправдовувати чи підбурювати до актів насильства щодо будь-яких інших осіб. Ці системи повинні включати в себе, зокрема, і судові механізми.
3. Держави повинні заохочувати свободу релігії шляхом надання права членам релігійних громад сповідувати їх релігію як публічно, так і приватно, шляхом захисту місць віросповідання, релігійних об'єктів, кладовищ та святилищ.

Стаття 9 - Релігія, етнічна приналежність і мир

1. Держави повинні брати участь у багатосторонніх консультаціях з метою вирішення ситуацій, коли відмінності, що виникають на основі релігії або етнічного походження, є загрозою для миру та потребують вжиття заходів для їх усунення й для виявлення глибинних причин ситуації, що викликає напруженість між різними релігійними та етнічними групами для того, щоб вжити необхідні заходи, спрямовані на сприяння взаєморозумінню між даними групами.
2. Держави повинні вживати заходів для забезпечення того, щоб релігійні переконання або етнічна приналежність не використовувалися в якості підстав для вчинення серйозних і систематичних актів насильства. За обставин, коли певні особи або групи осіб безпосередньо здійснюють чи підтримують такі дії в

ім'я своєї релігії, держави повинні вживати відповідних заходів для переслідування й покарання за таку діяльність.

3. Визнаючи небезпеку насильницького релігійного екстремізму для мирного співіснування, держави повинні сумлінно вживати правових заходів щодо певних осіб або груп, які вчиняють систематичні акти насильства в ім'я релігії. Такі заходи мають, у крайньому разі, включати в себе заборону діяльності релігійних угруповань, у тому числі сект та культів, що здійснюють акти насильства стосовно територіальної цілісності й політичної незалежності будь-якої держави.

Стаття 10 - Поширення культури миру

1. Держави повинні визнавати й взаємодіяти з групами та організаціями, що намагаються впровадити питання миру як глобальний рух. Держави мають сприяти таким групам у їх діяльності з підвищення інформованості, включаючи освітні заходи у сфері захисту прав людини та миру, як це передбачено, зокрема, у Загальній декларації прав людини та Декларації ООН про культуру миру 1999 року.

2. Держави повинні визнати, що з метою збереження міцної культури миру варто звернути увагу громадськості на необхідність і цінність миру. У зв'язку із цим державам рекомендується сприяти тим заходам та ініціативам, які націлені на зміну суспільної свідомості та сприйняття миру, у тому числі через зведення монументів миру в якості альтернативи військовим пам'ятникам.

3. Глави держав і глави урядів повинні визнати їх особливу відповідальність у справі заохочення культури миру, і сприяти застосуванню цієї Декларації з метою припинення воєн.

4. Держави повинні заохочувати культуру миру, включаючи забезпечення умов, за яких:

(А) громадяни мають можливість брати участь у політичних справах держави на рівних умовах незалежно від релігійних або етнічних відмінностей;

(Б) підтримується діяльність незалежних засобів масової інформації, що дає змогу проголошувати та спрямовувати незадоволеність;

(В) освіта використовується для сприяння повазі та взаєморозумінню між різними релігіями, віруваннями та етнічними групами;

(Г) реалізуються права народів на розвиток, у тому числі досягнення цілей ООН зі сталого розвитку;

(Д) гарантується благополуччя всього людського роду за участі жінок і чоловіків задля забезпечення мирного співіснування націй, держав та народів.